

SZÉCHÉNYI EMLÉKNAP 2013

Híven a hagyományokhoz, idén is az OSZK munkatársainak belső ünnepségével kezdődtek az évfordulós nap eseményei. Reggel 9 órai kezdettel a VI. emeleti díszteremben került sor a Széchényi Ferenc-emlékérem átadására és a törzsgárda-jutalmak kiosztására.

Dr. Szemerei Péter mb. főigazgató megnyitó beszéde után ünnepélyesen közölte, hogy az OSZK dolgozói számára igen fontos szakmai elismerést jelentő kitüntetést ebben az évben Rácz Ágnes főigazgatói tanácsadó nyerte el. A díjátadást követő laudációban Hegyközi Ilona, a Könyvtártudományi Szakkönyvtár osztályvezetője elmondta, hogy a díjazott 1976-ban kezdte meg pályafutását a Könyvtártudományi és Módszertani Központban, a Könyvtári Intézet 1959-ben létesült jogelődjében. Vérévé vált a könyvtári feldolgozó munka, a szabványok alkalmazása és a szabványosítás. Bereczki Éva ösztönözte, hogy váljék a legjobb szakemberek egyikévé. 2005-ben lett az OSZK gyűjteményfejlesztési és feldolgozási igazgatója. Szakmai, vezetői attitűdjét kiemelkedő munkabírási, korrektség, szerénység, határozott

elvárások jellemzik. Nevéhez ma már számos rangos publikáció fűződik, mint például a Könyvtárosok Kézikönyve 2. kötet 3. fejezete a katalogizálásról (2001), vagy a magyar nyilvános könyvtárak első jegyzéke több mint 1200 intézmény adataival (Kulturális Közlöny, 2000/10). 2004-ben a Magyar Kultúra Napján Bibliotéka Emlékérmét kapott.

Rácz Ágnes emlékező és köszönetnyilvánító szavai után a tavalyi kitüntetett, Kónyáné Csúcs Dalma tartott előadást, amely az időszaki kiadványok definíciójával és az időszaki sajtó magyarországi előzményeinek rövid áttekintésével kezdődött. Ezt követte *A periodikumok feltárása az AMICUS-ban* című rész, amely bemutatta az adatbázis-készítés kezdeteit a nyolcvanas években, szólt az IKB Magyar Periodika Adatbázis és a Nemzeti Periodika Adatbázis (NPA) kialakításáról, a 2003-ban megkezdett retrospektív konverzióról, az EPA adatbázisban archivált időszaki kiadványok feltüntetéséről a katalógus-rekordokban (2008-tól), az elektronikus, digitalizált folyóiratok leírásáról az AMICUS katalógusban és egyéb fontos munkafolyamatokról, amelyek *A periodikum útja az*

A Mészáros Géza életmű kiállítás látogatói

OSZK-ban cím alatt foglalhatók össze. Az előadó a bevezetés és az összegzés során is idézte Dezsényi Béla klasszikus értékű megállapítását: „A könyv bibliográfiai címfelvétele személyleírás, a hírlapé életrajz.”

Az előadást követően Győrffy Szabolcs SZB-elnökségi tag közreműködésével adta át a főigazgató az idei törzsgárda-jutalmakat. 10 éves törzsgárda-jutalmat kapott Ackermann Ádám, Csillag Katalin, Dombóvári Emil, Elbéné Mester Magdolna, Fucsik Rita, Hantik Erika, Hobay Istvánné, Horváth Petra Júlia, Ipacs Eszter, Kürti Afrodité, Merczel Gábor, Solymosi Ákos, Szilárdi Edina, Tóth Máté és Völfinger Kata Réka. 20 éves törzsgárda-jutalmat vehetett át Ákos Ildikó, Baráth Bálint, Berkes Katalin, Beyer László, Horváth Diána, Lendvay Krisztina, Mezey László Miklós, Molnár István és Veress Katalin. 25 éves törzsgárda-jutalomban részesült Bogláriné Soponyai Andrea, Dobó Kocsis Zoltán, Gyoroki Lászlóné, Kocsisné Szakács Marianna, Koós Balázs, Lenhardt Katalin és Rohács Iván. 30 éves törzsgárda-jutalmat érdemelt ki ebben az évben Danku György, Takács Ferenc és Zichy Mihály. Az ünnepséget követően Szemerei Péter és Hidasi István megkoszorúzta a díszlépcsőházban álló Széchényi Ferenc-mellszobrot.

Fél 12-kor szintén a díszteremben kezdődött az

MKE Bibliográfiai Szekció és az OSZK közös szervezésében megtartott *Nemzedékek kézfogása* című rendezvény is, Szőnyi Éva elnökletével. A rendezvény középpontjában a nemrég elhunyt Somkuti Gabriella egyénisége állt. Mezey László Miklós, a kötet szerkesztője mutatta be részletesen Somkuti Gabriella saját kiadásában idén közreadott, *Mindennapok lépcsőfokain* című verseskötetét, majd Sudár Annamária adott elő néhányat a versekből. A rendezvény második részében egy riportfilm részletein keresztül láthattuk viszont Somkuti Gabriellát, idézhettük fel közösen a Hírlap-tárban töltött éveit, szakmai álláspontját számos kérdést illetően, és az OSZK közösségében töltött éveinek személyes emlékeit. Az emlékezést a filmrészletet követően Szőnyi Éva folytatta az 1956. október 23-án zajlott egyetemi diákvonulásról és egyéb érdekes, vagy éppen sorsdöntő eseményekről szóló történetek felidézésével.

Fél 2-kor kezdődött ugyanitt az OSZK Tudományos Ülésszaka *Források és hagyományképek* címmel. Boka László tudományos igazgató megnyitó szavai után a plenáris előadást Margócsy István tartotta *A magyar nyelv térnyerése a 18. században* címmel. Azt az igen sokrétű társadalomtörténeti, irodalom- és művelődéstörténeti folyamatot vázolta, amely a 18. század végéig töretlenül virágzó aulikus, hivatalos latinság,

Tokody Ilona és Vásáry Tamás a kiállítás megnyitóján

Benkő Imre fotóművész kiállításának megnyitója

illetve az oktatási intézményekben és a történelmi egyházakban fennálló deákos kultúra, az ebben gyökerező „archaikus nyelvi béke” magyarországi uralmától elvezetett a 19. század közepén uralkodóvá vált „nyelvnemzeti elképzeléshez” és az abból származó nyelvi, etnikai konfliktusokhoz. Berkes Katalin előadása Enyedi György egyetlen kéziratban fennmaradt *Aithiopiķa*-fordításáról azt vizsgálta, mi lehetett Enyedi célja a fordítással. Következtetése, hogy nem pusztán kedvtelésből készítette; valószínűleg tankönyvként is szolgált az öt hónap alatt elkészült magyar szöveg a kolozsvári unitárius kollégiumban.

Nagy Györgyi előadása az Apponyi-gyűjtemény alapos átvizsgálása után az egyes dokumentumokban fölfedezett könyvkereskedői, antikváriummi vignetták segítségével Apponyi Sándor európai antikváriummi kapcsolatainak kiterjedt hálózatát mutatta be. Terbe Erika tudományos eszmefuttatása (*Lábjegyzet egy todalékhoz: kezeslevél Révai Miklós Antiquitatesában*) igazi filológiai aprómunka eredményeit összegezte: egy, a Révai fentebb említett művébe bekerült, feltehetően középkori, örökösödési perből származó irat szövegének olvasati, értelmezési problémáival foglalkozott. Hasonló tematikát dolgozott fel Vladár Zsuzsa *A Halotti Beszéd kétféle latin fordítása Sajnovics János Demonstratiójában és Révai Miklós Antiquitatesában* című előadása. Következtetése szerint Révai fordítása „szó szerinti” abban az értelemben, hogy a magyar nyelvtani fordulatokat mindenáron tükröztetni akarta, akkor is, ha az így keletkezett latin szöveg néhány helyen nem egyezik a latin nyelv szabályaival. Az ülészakot az elnök, Stemler Ágnes okfejtése zárta, szintén

a Halotti Beszéd értelmezésével kapcsolatban (*Mátyás Flórián tanulmánya a Halotti Beszédéről*). Mátyás élesen bírálta elődei, így Döbrentei Gábor és Toldy Ferenc olvasatát is. Érvelésében különös figyelmet szentelt a „történelmi múlt” és az „értésítő múlt” (-t jeles múlt) igeidőnek.

17 órakor nyílt meg a VI. szinti kiállítóteremben Mészáros Géza festőművész retrospektív kiállítása *A tekintet érintése* címmel, Lipták Dorottya kiváló munkájának eredményeként. A művész munkásságát mesteri zongorajáték kíséretében Vásáry Tamás Kosuth-díjas zongoraművész, karmester méltatta. A megnyitón vendégelőadóként Tokody Ilona Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas operaénekesnő is részt vett. Este fél hétkor az V. szinti Erekljetérben Szemerei Péter és Beke László művészettörténész nyitotta meg Benkő Imre fotóművész kiállítását *Acél-Mű. Ősz 1987–2012.* címmel. A kiállítás kurátorai, Csillag Katalin és Nagy Ferenc külön köszönetet mondtak a Magyar Művészeti Akadémiának az új nagyítások elkészítésének lehetővé tételért, az installáció és a katalógus elkészítésében nyújtott segítségért. Időközben a könyvtárban tárlatvezetések, könyvtári séták zajlottak, a 8. emeleti társalgóban pedig Farkas Gábor Farkas, a Régi Nyomtatványok Tárának vezetője tartott tudománytörténelmi, művelődéstörténelmi előadásokat szép számú hallgatóság előtt, déli 12 órától egészen éjfélig.

Köszönet és megbecsülés illeti mindazokat, akik e szép ünnepnap megszervezésében és lebonyolításában részt vettek.

Csobán Endre Attila
acsoban.at.oszk.hu